

Sygn. akt II Ca 1565/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodnicząca: sędzia Maria Antecka

po rozpoznaniu 27 kwietnia 2023 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. w P.

przeciwko (...) S.A. w W. (poprzednio (...) S.A. w W.)

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

z dnia 22 czerwca 2022 r.

sygn. akt IX C 1451/20

oddala apelację,

zasądza od pozwanego na rzecz powoda 900 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Maria Antecka

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 27 kwietnia 2023 r.

W sprawie z powództwa (...) sp. z o.o., w P. przeciwko (...) S.A. w W. (poprzednio (...) S.A. w W.) o zapłatę 13395 zł z ustawowymi odsetkami od 16 listopada 2019 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu według norm przepisanych, Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu wyrokiem z 22 czerwca 2022 r (IX C 1451/20):

1. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.527,60 zł (siedem tysięcy pięćset dwadzieścia siedem złotych sześćdziesiąt groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 16 listopada 2019 r. do dnia zapłaty;
2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;
3. zasądził od pozwanego na rzecz powoda z tytułu zwrotu kosztów procesu kwotę 1.375,43 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Z powyższym rozstrzygnięciem w części tj. co do pkt 1. sentencji wyroku co do kwoty 5.227,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 listopada 2019 r. do dnia zapłaty oraz co do pkt. 3. sentencji wyroku w zakresie

w jakim zmiana wyroku i oddalenie powództwa co do kwoty 5.227,50 zł wraz z odsetkami spowoduje konieczność zmiany rozstrzygnięcia o kosztach procesu nie zgodził się pozwany wnosząc apelację, zarzucając zaskarżonemu w tym zakresie orzeczeniu:

naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie nie swobodnej lecz dowolnej, sprzecznej z zasadami logicznego rozumowania oceny materiału dowodowego, a wyrażające się poczynieniem przez Sąd I instancji błędnego ustalenia, zgodnie z którym niezbędnym i obiektywnie uzasadnionym czasem najmu pojazdu zastępczego oraz parkowania uszkodzonego pojazdu R. były 63 dni kalendarzowe, podczas gdy:

- biegły wskazał wyraźnie, że „w przypadku braku środków finansowych, uzasadniony okres przestoju pojazdu - najmu pojazdu i parkowania powinien być liczony od 21.06.2017 roku do dnia 21.07.2017 roku plus 7 dni na zagospodarowanie. Wówczas czas najmu wyniósłby 38 dni/ 37 dób”;

- w dniu 24 lipca 2017 r. poszkodowany otrzymał wypłatę odszkodowania w wysokości 950 zł, tj. sumy pozwalającej na nabycie pojazdu porównywalnego z uszkodzonym pod względem wieku, stanu eksploatacji oraz klasy;

- dopiero dalej biegły wskazał, że „Gdyby przyjąć, że powód czekał na wskazanie kupca wraku pojazdu, to czas najmu i parkowania powinien być liczony od 21.06.2017 do 16.08.2017 roku plus 7 dni. Wówczas czas najmu i parkowania wyniósłby 64 dni/63 dób.”

- poszkodowany i działający w jego imieniu i na jego oraz swoją rzecz powód (profesjonalista) został poinformowany o szkodzie całkowitej w pojeździe już dnia 10 lipca 2017 r., a dopiero 10 sierpnia 2017 r. powód zgłosił prośbę o organizację aukcji wraku pojazdu R.;

- zwłoka powoda w głoszeniu prośby o organizację aukcji wraku spowodowały wygenerowanie kosztów najmu pojazdu wielokrotnie przekraczających wartość pojazdu R. w stanie przed szkodą;

- finalnie poszkodowany nabył nowy pojazd za 2.000 zł, podczas gdy wartość uszkodzonego i wypłacone odszkodowanie wynosiło 1.500 zł;

- w konsekwencji poszkodowany posiadał środki, aby już po pierwszej wypłacie nabyć nowy pojazd w miejsce uszkodzonego i nie eskalować rozmiarów wynikłej szkody;

naruszenie art. 361 § 1 i 2 k.c. poprzez uznanie, że w adekwatnym związku przyczynowym z kolizją z dnia 9 stycznia 2017 r. i uszkodzeniem pojazdu R., pozostają koszty najmu pojazdu zastępczego oraz parkowania na parkingu strzeżonym w okresie 63 dni, a w konsekwencji normalnym następstwem ww. kolizji było poniesienie przez poszkodowanego kosztu najmu pojazdu zastępczego za wskazany okres, podczas gdy - co nie budzi wątpliwości w orzecznictwie sądów powszechnych i Sądu Najwyższego - adekwatny związek przyczynowy między uszkodzeniem pojazdu a kosztem korzystania z pojazdu zastępczego zachodzi w zakresie, w jakim poszkodowany korzysta z pojazdu zastępczego w okresie obiektywnie niezbędnym do przeprowadzenia naprawy pojazdu uszkodzonego lub nabycia nowego pojazdu, a okres 38 dni od dnia szkody był zupełnie wystarczający, aby nabyć pojazd porównywalny do uszkodzonego;

naruszenie przepisu art. 361 § 1 i 2 k.c. i art. 362 k.c. oraz art. 16 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w związku z art. 354 § 2 k.c. poprzez ich niezastosowanie i przyjęcie, że żądanie pozwu stanowa normalne następstwo zdarzenia z 21 czerwca 2017 r., w sytuacji gdy na poszkodowanym ciążył obowiązek współdziałania w minimalizacji szkody, a już samo zgłoszenie szkody pozwanemu (28 czerwca 2017 r.) nastąpiło w momencie, gdy koszty najmu pojazdu zastępczego przekroczyły wartość uszkodzonego pojazdu R..

Mając powyższe na uwadze apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie pkt. 1 sentencji – poprzez oddalenie powództwa co do dalszej kwoty 5.227,50 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 listopada 2019 r. do dnia zapłaty oraz stosowne do takiego wyniku procesu zmianę pkt 3. wyroku i ponowne ustalenie kosztów

postępowania za I instancję oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia orzeczenia do dnia zapłaty.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne oraz prawne poczynione przez Sąd I instancji, czyniąc je integralną częścią niniejszego uzasadnienia.

Zarzuty podniesione w treści apelacji koncentrują się wokół kwestii niezasadności kosztów najmu pojazdu zastępczego oraz okresu parkowania uszkodzonego pojazdu poszkodowanego w kontekście posiadania przez niego środków na zakup innego pojazdu przed upływem przyjętego przez Sąd Rejonowy uzasadnionego okresu. Innymi słowy pozwany zarzucał poszkodowanemu brak współpracy w minimalizacji szkody poprzez niezasadne w jego ocenie wydłużenie okresu najmu auta zastępczego oraz parkowania wraku.

Przechodząc do oceny zarzutów apelacji, Sąd Okręgowy wskazuje, że podziela utrwalony w judykaturze pogląd, że wykazanie, iż sąd pierwszej instancji naruszył art. 233 § 1 k.p.c., co mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, nie może być ograniczone do odmiennej interpretacji przez apelującego dowodów zebranych w sprawie, przy jednoczesnym zaniechaniu wykazania, iż ocena przyjęta za podstawę rozstrzygnięcia przekracza granicę swobodnej oceny dowodów, którą wyznaczają czynniki logiczny i ustawowy, zasady doświadczenia życiowego, aktualny stan wiedzy, stan świadomości prawnej i dominujących poglądów na sądowe stosowanie prawa. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 29 lipca 2015 r., III AUa 216/15).

Swobodna ocena dowodów, rozumiana jak wyżej, jest prawem sądu orzekającego - stąd kontrola prawidłowości tej oceny dokonywana przez sąd odwoławczy musi być ostrożna; pamiętać bowiem należy o tym, iż sąd odwoławczy w tym zakresie dokonuje prawidłowości oceny dowodów, których sam nie przeprowadził (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 9 czerwca 2015 r., VI ACa 1160/14). Zdarza się często w praktyce sądowej, że dowody przedstawione przez strony na poparcie ich twierdzeń są ze sobą sprzeczne i że na podstawie zebranego materiału można zbudować dwa lub więcej stanów faktycznych wzajemnie się wykluczających, które znajdują potwierdzenie w części dowodów. Jednak w ramach swobodnej oceny dowodów to sąd orzekający jest uprawniony do wyboru jednej z nich na warunkach określonych w przepisie art. 233 § 1 k.p.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 28 maja 2015 r., I ACa 65/15).

Podkreślić też trzeba, że sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału zachodzi jedynie wtedy, gdy powstaje dysharmonia pomiędzy materiałem zgromadzonym w sprawie a konkluzją, do jakiej dochodzi sąd na jego podstawie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 23 czerwca 2015 r., I ACa 221/15). Istota sądenia (rozsądzania sporów) często sprowadza się do wyboru jednej z dwóch konkurencyjnych wersji stanu faktycznego przedstawianych sądowi przez strony będące w sporze – jeżeli tego wyboru sąd dokonuje po przeprowadzeniu oceny zebranego materiału z zachowaniem zasad określonych w art. 233 § 1 k.p.c., to jest to ocena spełniająca ustawowe kryteria, która nie może być podważona w kontroli instancyjnej.

Tytułem kilku uwag ogólnych wypada zauważyć także, że zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Jak zaś stanowi art. 36 ust. 1 zd. 1 tej ustawy, odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

W prawie cywilnym obowiązuje zasada pełnego odszkodowania (art. 361 § 2 k.c.), a ubezpieczyciel, który odpowiada z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jak ubezpieczony, również – co do zasady – odpowiada za całą szkodę w granicach związku przyczynowego w ujęciu art. 361 § 1 k.c. Pełne odszkodowanie obejmuje wszystkie szkodliwe skutki zdarzenia stanowiącego czyn niedozwolony, z którym ustawa łączy odpowiedzialność odszkodowawczą, zarówno powstałe wraz z tym zdarzeniem, jak i powstałe później (jeżeli tylko pozostają z tym zdarzeniem w adekwatnym związku przyczynowym, tj. stanowią jego normalne następstwo).

Trzeba jednak podkreślić, że nie wszystkie wydatki pozostające w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym, nawet jeśli zostały rzeczywiście poniesione przez poszkodowanego muszą być refundowane w ramach ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Na wierzyciela (poszkodowanego) zawsze spoczywa obowiązek podjęcia działań zmierzających do zapobiegania szkodzie i zmniejszenia jej rozmiarów. W konsekwencji na zobowiązanym do naprawienia szkody ciąży obowiązek zwrotu wyłącznie wydatków celowych i ekonomicznie uzasadnionych, pozwalających na wyeliminowanie negatywnych dla poszkodowanego następstw, niedających się wyeliminować w inny sposób, z zachowaniem rozsądnej proporcji pomiędzy korzyścią wierzyciela a obciążeniem dłużnika.

Z uzasadnienia pozwu i załączonych do pozwu faktur VAT (...) z 5 września 2017 r. oraz faktury VAT (...) z 5 września 2017 r. wynika, że na dochodzoną nim kwotę składa się 13.394,70 zł jako koszt najmu pojazdu zastępczego oraz koszt parkowania wraku auta, które nie zostały pokryte przez ubezpieczyciela w toku postępowania likwidacyjnego, w związku z przyjęciem odmiennej niż domagał się tego powód stawki najmu auta zastępczego oraz uwzględnieniu innego niż powód uzasadnionego okresu korzystania z wyżej wymienionych usług. W ocenie Sądu Okręgowego, wbrew twierdzeniom apelacji, ustalenia Sądu Rejonowego były prawidłowe i brak jest podstaw do uznania, że pozwany zakład ubezpieczeń nie jest zobowiązany do zwrotu powyższej kwoty na rzecz powoda.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do kwestii minimalizacji skutków szkody przez poszkodowanego poprzez zakup nowego pojazdu w okresie wcześniejszym, za własne środki finansowe, wskazać należy, że argumentacja pozwanego w tym zakresie okazała się chybiona. Wbrew twierdzeniom apelującego poszkodowany nabył pojazd nie za kwotę 700 zł jak wskazuje to pozwany, lecz za 1.700 zł. Przyznana zatem w toku postępowania likwidacyjnego kwota była niewystarczająca aby nabyć pojazd podobny do uszkodzonego, który wedle wyceny pozwanego wart był 1.500 zł. Okoliczność zatem, że poszkodowany dysponował wypłaconą przez pozwanego kwotą w wysokości 950 zł pozostawała bez znaczenia, albowiem kwota ta była niewystarczająca do nabycia nowego pojazdu, nie doprowadziła bowiem do likwidacji szkody w całości.

Dalej, jak słusznie wskazał w odpowiedzi na apelację pełnomocnik powoda po nastąpieniu zdarzenia oraz wypłacie zaniżonego odszkodowania już 25 lipca 2017 roku powód zwrócił się do pozwanego z prośbą o zorganizowanie aukcji wraku uszkodzonego pojazdu

(dokument wydrukowany z akt szkody –k.266) nie dopuścił się zatem w ocenie tut. sądu zwłoki w tym zakresie, na którą wskazuje apelujący. Zasadnym w związku z tym było oczekiwanie przez niego na zakończenie postępowania aukcyjnego, na co wskazał także w treści wniosków opinii biegły sądowy (punkt 3). Sam fakt, że koszty najmu pojazdu zastępczego przekroczyły wartość pojazdu są wynikiem trwania postępowania likwidacyjnego, które trwało

tak znaczny okres czasu, w znacznej mierze z winy pozwanego, który zwlekał z podejmowaniem kolejnych decyzji i czynności zmierzających do zlikwidowania skutków zdarzenia komunikacyjnego z 21 czerwca 2017 roku.

Podkreślić należy, że postulat pełnego odszkodowania przemawia za przyjęciem stanowiska o potrzebie zwrotu przez ubezpieczyciela tzw. wydatków koniecznych potrzebnych na czasowe używanie zastępczego środka komunikacji w związku z niemożliwością korzystania z niego wskutek zniszczenia z tym, że tylko za okres między dniem zniszczenia a dniem w którym poszkodowany może nabyć analogiczny pojazd nie dłuższy jednak niż za czas do zapłaty odszkodowania (wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 8 września 2004 r. IV CK 672/03). Czasem refundowanego najmu jest okres od dnia wynajęcia pojazdu zastępczego w związku ze zniszczeniem posiadanego przez poszkodowanego auta do dnia, w którym poszkodowany mógł faktycznie i obiektywnie odtworzyć możliwość korzystania ze zniszczonej rzeczy poprzez zakup innego pojazdu mechanicznego o podobnej wartości rynkowej. Okres ten może się kończyć wcześniej niż dzień wypłaty odszkodowania, może kończyć się w dniu wypłaty, może również wykraczać poza dzień wypłaty odszkodowania za szkodę całkowitą. Zasada indywidualizacji odpowiedzialności za szkodę nakazuje każdorazowo ustalać i badać chwilę, w której możliwe było odtworzenie przez poszkodowanego możliwości korzystania z rzeczy poprzez zakup innego pojazdu mechanicznego (zob. P. Waszczak „Refundacja wydatków na najem pojazdu zastępczego z perspektywy Rzecznika Ubezpieczonych” Iustitia Dodatek Nr 1 (15)/2014). Powód w toku niniejszego postępowania podał konkretne okoliczności świadczące o potrzebie uznania, dłuższego okresu najmu zastępczego oraz parkowania pojazdu.

Z akt sprawy wynika, przy tym, że poszkodowany nabył nowy pojazd, kiedy to uczynił oraz w jaki sposób zagospodarował 7 dni na zakup nowego auta. Wykazano także, że poszkodowany nie miał możliwości zakupu innego samochodu przed wypłatą odszkodowania w postępowaniu likwidacyjnym.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w punkcie I. i oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania orzeczono zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 98 k.p.c. obciążając nimi pozwanego. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powódki określono w oparciu o § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265).

Maria Antecka